

Marija Mahne - Male

Iskanje mineralov pod asfaltnim pločnikom

Bil je glavni odmor in na zelenici ob šoli se je podilo okrog sedemsto otrok. Šla sem čez cesto in pločnik v to kričavo gnečo.

Ob pločniku zagledam Damjana, samega, potnega, z napol golim hrbtom in iz nosu mu je kapljalo.

Bil je to otrok, ki ni zmozel biti dalj časa v razredu, zato je zlezel pod klop in izpuščal nenavadne glasove. Motil je učence in učitelja pri pouku. Starši so se zato povezali in predlagali, da Damjana premestimo na njemu primerno šolo.

Na roditeljski sestanek so povabili učiteljico, šolsko svetovalno službo, zdravnico in ravnateljico. Kaj? Kdaj? Kako? Zakaj?

Drug drugega smo prepričevali, dokazovali in iskali rešitve rešitve nismo našli, le odložili smo jih.

Tako Damjan ob cesti brska, z malimi rokami koplje pod asfaltni pločnik.

»Damjan, kaj delaš?« ga vprašam.

»Iščem minerale,« je bil odgovor. In mirno je kopal in iskal dalje.

Presunilo me je. Ta otrok ni tak, kot ga vidijo učiteljica, šola, starši, učenci.

Takoj sem odšla k njegovi učiteljici in jo bolj konkretno vprašala, kaj še ve o tem učencu. Zvedela sem, da Damjan pozna vse dinosavre in njihovo

zgodovino, da pozna do potankosti človeško telo, da ga zanima to in ono, le pri pouku ne more dolgo sodelovati in res moti delo drugih.

Kaj zdaj?

Sklenili sva tajni dogovor.

Ko vidi, da je nemiren, naj ga pošlje v knjižnico in tam naj sega po knjigah in svojem delu. Knjižničar naj bo nevsiljivo pozoren, kaj si izbira in kaj dela. Pozneje so se knjižničarki pridružili še drugi delavci šole, šolska svetovalna služba, učitelj likovnega pouka, včasih celo hišnik. Nihče mu ni dajal dodatnih nalog, ni ga usmerjal, le odgovarjal je na vprašanja in mu pomagal poiskati želeno knjigo ali določeno vsebino ali delo.

O vsem so obveščali njegovo učiteljico.

Ko je Damjan po samostojnem delu prišel spet v razred med svoje vrstnike, je veselo poročal in pokazal, kaj je delal. Včasih so mu zaploskali in nato je sedel mednje in se učil z njimi.

Damjan se je počasi umirjal in postajal zadovoljen sam s sabo, tudi zato, ker so ga sošolci sprejeli, takega kot je. Treba je bilo še prepričati starše.

Učiteljica je sklicala redni roditeljski sestanek. Za uvod je tudi Damjan predstavil svojo govorno vajo, ki je seveda presegala vedenja drugih učencev v tem razredu. Tako so starši nevsiljivo spoznali tudi drugo resnico o Damjanu.

Damjan je potem v višjih razredih krmaril med enim in drugim učiteljem, med tistimi, ki so ga zmogli razumeti, in med tistimi, ki so zahtevali le predpisano znanje.

Zunaj šole ga je sprejel v svoje okrilje slikar, kipar, arhitekt, ki je takrat z velikim navdušenjem ponujal mladim mentorstvo – pomoč pri likovnem ustvarjanju.

Jaz sem odšla iz šole in v njej pustila dobra in manj dobra dela. Našla sem izzive drugje.

Za nadarjene učence in dijake – Zoisove štipendiste – smo organizirali raziskovalne taborne imenovane DUO-DUM (dneve ustvarjalnih otrok in dneve ustvarjalne mladine).

Kako prepoznati nadarjenost, kako jih spodbujati k ustvarjalnosti, so bile dvajsetletne razprave naših mentorjev ustvarjalcev, predvsem z naravoslovnega in umetnostnega področja.

O Damjanu potem nisem slišala veliko – le nekajkrat.

V Piranu organizirajo Obalne galerije ekstempore, ki se ga lahko udeležijo tudi neznani slikarji. Nekoč (Damjan je bil star okrog 16 let) sem si ogledovala razstavljene slike v Križnem hodniku. Na ta razstavi prostor so prišla boljša dela po oceni strokovne komisije. Pozornost mi je vzbudila slika Piranskega zaliva. Tam na obzorju, kjer se stika morje in nebo, so bile naslikane skozi celo črto človeške oči. Bila je to Damjanova slika. Kaj je hotel povedati, sem razmišljala. Mogoče, da je med nebom in morjem človek, ki ima moč videti in delati dobro in zlo.

Človek, ki misli, da je Bog.

Pa tu še ni konec zgodbe o Damjanu.

Zadnjič sem čakala v diabetičnem dispanzerju. Izza okenca so sestre mirno urejale papirje, klicale pacienta k zdravniku Brez misli sem čakala, da pridem na vrsto. Nenadoma zagledam med sestrami Damjana v beli halji, lepo urejenega. Medicinec?

Od začudenja in presenečenja sem kot športni navijač dvignila pest in zavpila »YES«, drugi čakajoči so si najbrž mislili: »Tej je šel ves sladkor v glavo.«

Med pregledom je prišel Damjan k meni in me vprašal: »Od kod se pozna?«

»Bila sem ravnateljica na tvoji osnovni šoli.«

Včasih je solza izdajalec uradnega dela.

Včasih »asfaltno« izobraževanje prekrije dane dragocenosti, ki se skrivajo v otroku, mladostniku.

IN nikoli ni dovolj, da en učitelj, en ravnatelj, en učiteljski zbor, ena šola spremeni in poglobi razmišljanje in vedenje o delu z nadarjenimi, potrebna je »cela vas«! ■

KOZAREC ALI LUČ?

V igri in s pomočjo domišljije smo se intuitivno in neobremenjeno popeljali skozi oblikovalski proces, katerega rezultat je bil nov izdelek. Z metodo izdelave hitrih modelov oz. prototipov smo iz nekaj osnovnih oblik (posodice, lončki in krožniki) naredili lučko.

Delavnica je bila izvedena 18. 1. 2014 v Muzeju sodobne umetnosti, Metelkova v Ljubljani pod vodstvom industrijske oblikovalke Barbare Nardoni.

VŽIGALICE

S palicami, dolgimi dva metra, na koncu pobarvanimi z rdečo barvo, ki vzbujajo različne asociacije, smo spoznavali različna merila, pomene, kaj je dvodimenzionalni prostor in kako ta lahko prehaja v tretjo prostorsko dimenzijo. Po trije v skupini smo sestavili piramido, ki smo jo zvezali z vrvicami in na koncu zgradili skupni prostor. Z igro mikada v nadnaravni velikosti in s sestavljanjem piramid smo odpirali vprašanja o arhitekturi in njenih zakonitostih in nanje skupaj iskali odgovore.

Delavnica je bila izvedena 6. 10. 2009 pred Mestnim muzejem v Ljubljani pod vodstvom francoskega arhitekta Laurenta Tardieuja.

